

prima instanță: Judecătoria Nisporeni
Judecător: G. Șișcanu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: D. Manole, A. Bostan, I. Cotruță

ÎNCHEIERE

10 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu și Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ștefan Paladi,
în pricina civilă la cererea lui Paladi Ștefan, persoana interesată Plîngău Olga
privind constatarea faptului de concubinaj,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, prin care a
fost admis apelul declarat de către Plîngău Olga și casată hotărârea Judecătoriei
Nisporeni din 22 aprilie 2016 și hotărârea suplimentară din 12 mai 2016, cu emiterea
unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 15 iulie 2015, Paladi Ștefan a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Plîngău Olga privind constatarea faptului de concubinaj și partajarea bunurilor
obținute în devălmășie.

Prin încheierea Judecătoriei Nisporeni din 20 iulie 2015, a fost refuzată
primirea în procedură a cererii de chemare în judecată. (f. d. 13)

La 12 octombrie 2015, Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău a admis
recursul declarat de către Paladi Ștefan și a casat integral încheierea primei instanțe
din 20 iulie 2015, restituind pricina la faza primirii cererii de chemare în judecată, în
același complet de judecată. (f. d. 45 – 47)

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Nisporeni din 15 decembrie 2015, a
fost admisă cererea reprezentantului reclamantului Paladi Ștefan, avocatul Guzun
Vladimir privind disjungerea cererii de partajare a averii într-o procedură separată. (f.
d. 61, verso)

Astfel, în motivarea acțiunii, petiționarul Paladi Ștefan a indicat, din anul 2002
și până la data depunerii prezentei cereri, s-a aflat în relații de concubinaj cu Plîngău
Olga, cu care a dus gospodărie comună. În acești 13 ani, a agonisit mai multe bunuri

materiale, dar, având deplină încredere, în concubina sa, persoana interesată Plîngău Olga, nu a fost împotriva să le înregistreze pe numele ei.

În această ordine de idei, a relatat că, în urma neînțelegerilor apărute între ei, a ajuns la concluzia că nu mai poate conviețui cu dânsa și este necesar de a se despărți, iar gospodăria și bunurile dobândite pe parcurs trebuie partajate.

Solicită Paladi Ștefan, constatarea faptului de concubinaj dintre el și Plîngău Olga și încasarea de la persoana interesată a cheltuielilor de judecată în mărime de 2000 lei (f. d. 37).

Prin hotărârea Judecătorei Nisporeni din 22 aprilie 2016, a fost admisă acțiunea și s-a constatat faptul că Paladi Ștefan a conviețuit în relații de concubinaj cu Plîngău Olga, din anul 2002 până la 15 iulie 2015.

La fel, a fost încasat de la Plîngău Olga taxa de stat în cuantum de 100 lei. (f. d. 81, 97 – 98)

La 12 mai 2016, a fost adoptată hotărâre suplimentare, prin care a fost admisă cererea depusă de Paladi Ștefan și încasată de la Plîngău Olga în folosul lui a cheltuielilor de judecată, formate din cheltuieli de asistență juridică în mărime de 2000 lei. (f. d. 88)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat de către Plîngău Olga și casată hotărârea Judecătorei Nisporeni din 22 aprilie 2016 și hotărârea suplimentară din 12 mai 2016, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost respinsă, ca nefondată. (f. d. 122 – 127)

La adoptarea soluției, instanța de apel a statuat că prima instanța a stabilit greșit faptul concubinajului dintre Paladi Ștefan și Plîngău Olga, din anul 2002 până la 15 iulie 2015. Or, această perioadă nu cade sub incidența cazurilor stabilite de lege la constatarea acestui fapt juridic, întrucât această procedură specială este prevăzută pentru cetățenii, care se aflau în concubinaj până la 08 iulie 1944 și nu au avut posibilitatea de a înregistra căsătoria în organele de stare civilă în legătură cu decesul unuia dintre ei. (f. d. 126)

La 21 decembrie 2016, Curtea de Apel Chișinău a expediat pentru cunoștință copia deciziei integrale din 29 noiembrie 2016 în adresa participanților la proces. (f. d. 128)

La 10 ianuarie 2017, Paladi Ștefan a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, solicitând casarea deciziei instanței de apel, hotărârii primei instanței din 22 aprilie 2016 și a hotărârii suplimentare din 12 mai 2016, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul afirmă că, după primirea repetată în procedură a cererii de chemare în judecată, prima instanță a examinat cerința sa privind constatarea faptului concubinajului separat de pretenția referitor la partajul averii în devălmășie. Astfel, susține că au fost încălcate dispozițiile art. 188 Codul de procedură civilă și art. 280 alin. (3) Codul de procedură civilă.

Cererea de recurs a fost timbrată cu taxa de stat în mărime de 50 lei. (f. d. 134)

La 06 februarie 2016, în conformitate art. 439 alin. (2) CPC, Curtea Supremă de Justiție a expediat cererea de recurs în adresa Plîngău Olga cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data primirii scrisorii. Corespunzător, în cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. (f. d. 138)

Până la data examinării pricinii, intimata nu a depus referință, prin care să-și expună opinia cu referire la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 CPC, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma normei de drept enunțate, instanța de recurs constată că recursul declarat de Paladi Ștefan la 10 ianuarie 2017 este depus în termen.

Concomitent, materialele cauzei, atestă că recursul nu a fost examinat anterior, iar, conform art. 430 CPC, a fost intentat de persoană îndreptățită să-l declare.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin.(2), (3) și (4) CPC a temeiurilor și argumentelor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, pentru considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin.(1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4).

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea că judecarea recursului exercitat conform secțiunii II-a, cap. XXXVIII al CPC, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Colegiul judiciar reamintește că în cauzele civile Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu garantează un drept de recurs și că o eventuală procedura de examinare a admisibilității acestuia este în concordanță cu Convenția. (a se vedea, *inter alia*, Erik ØVLISEN împotriva Danemarcei, nr. 16469/05, 30 august 2006 sau Kukkonen împotriva Finlandei (nr. 2), nr. 47628/06, 13 aprilie 2009, § 24)

Cu toate acestea, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură în fața acestora de principiile unui proces echitabil consacrate în art. 6 alin. (1), *în special*, dreptul de acces la o instanță, dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv.

Din acest punct de vedere, Colegiul își propune să verifice esența și temeiurile recursului, argumentele ilegalității deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma garanțiilor sus enumerate.

În privința primului aspect, instanța de recurs subliniază că pot fi stabilite diferite limitări dreptului de acces al persoanei la o instanță judecătorească, în partea ce ține de admisibilitatea căilor de atac. De altfel, condițiile pentru autorizarea unui recurs pe probleme de drept pot fi mai stricte decât pentru o cale de atac ordinară. (a se vedea, *inter alia*, „Levages Prestations Services” împotriva Franței, nr. 21920/93, 23 octombrie 1996, § 45)

Astfel, în corespundere cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 CPC prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, se atestă că reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de art. 433 și 432 alin. (2) – (4) CPC constau atât în a proteja interesul părții, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție în asigurarea interpretării unitare a legii. Respectiv, aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei administrări a justiției. (a se vedea, *mutatis mutandis*, Affaire Trevisanato împotriva Italiei, nr. 32610/07, 16 decembrie 2016, § 36 - 37)

La caz, recurentul Paladi Ștefan consideră că prima instanța a examinat cerința sa privind constatarea faptului concubinajului separat de pretenția referitor la partajul averii în devălmășie, încălcând dispozițiile art. 188 Codul de procedură civilă și art. 280 alin. (3) CPC. Astfel, în susținerea poziției sale, a invocat prevederile art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă.

În acest context, completul judiciar reamintește că Paladi Ștefan a fost reprezentat de către avocatul Guzun Vladimir, împuternicit prin mandatul seria MA nr. 0828750 din 10 iulie 2015. (f. d. 9 (verso) – 10)

Astfel, la 15 decembrie 2015, avocatul acestuia, a depus cerere privind disjungerea pretențiilor privind constatarea faptului concubinajului de cele referitoare la partajul averii în devălmășie, pentru a fi examinate în procedură aparte. (f. d. 59)

Respectiv, prin încheierea protocolară a Judecătoriei Nisporeni din 15 decembrie 2015, a fost admisă cererea menționată mai sus și reținută spre examinare cerința privind constatarea faptului juridic. (f. d. 61, verso)

În aceste împrejurări, instanța de recurs reține că recurentul nu a indicat prin ce s-a manifestat încălcarea esențială a art. 188 și 280 alin. (3) CPC, atâta vreme cât reprezentantul, împuternicit de el, a depus în ședința de judecată din 15 decembrie 2015 un asemenea demers și nu a avut obiecții după admiterea acestuia.

În lumina celor relatate, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, nedezvoltate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (4) CPC. Or, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din CPC.

Cu privire la dreptul justițiabilului „de a fi auzit”, garantat de Convenție, completul judiciar notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (*a se vedea*, inter alia, Helle împotriva Finlandei, Culegere de hotărâri și decizii 1997-VIII, 19 Decembrie 1997, § 55). Așadar, atunci când este necesară autorizarea unui recurs pentru a înștiința o instanță superioară privind capetele de cerere și pentru a pronunța în cele din urmă o decizie, art. 6 § 1 nu impune ca refuzul de a acorda o astfel de autorizație să fie însoțit de o motivație detaliată (*a se vedea* cauza *Kukkonen împotriva Finlandei (nr. 2)*, citat anterior, § 24 și *Bufferne împotriva Franței (dec.)*, nr. 54367/00).

De altfel, având în vedere cele menționate în combinație cu dreptul la un recurs, în jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a precizat că aceste întrebări sunt în primul rând chestiuni de reglementare în drept intern și, este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip. (*a se vedea*, de exemplu *Doorson împotriva Olanda*, rapoarte de hotărâri și decizii 1996-II, 26 martie 1996, § 67 și *Kukkonen împotriva Finlandei (nr. 2)*, pct. 25.).

La acest capitol, instanța reține că recursul declarat de către Paladi Ștefan nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce-ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Astfel, acesta nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică este lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din deciziile judecătorești contestate, fiind neglijate în mod clar cerințele dispozițiilor art. 432 alin. (1) – (4) CPC. (*a se vedea*, inter alia, *Valentin Gorizdra împotriva Republicii Moldova*, nr. 53180/99 sau *BURG și alții împotriva Franței (decembrie)*, CEDO 2003-II, nr. 34763/02)

În plus, Colegiul relevă că recurentul Paladi Ștefan a declarat prezenta cerere, după ce a fost auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție. (*mutatis mutandis*, „Levages Prestations Services” împotriva Franței, citată anterior, § 48 – 50)

În cele de urmă și în baza argumentelor inserate în recurs, completul judiciar apreciază că a fost asigurat lui Paladi Ștefan dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CtEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere. (*a se vedea mutatis mutandis*, *BLÜCHER împotriva Cehiei*, nr. 58580/00, 11 aprilie 2005, pct. 65 – 67)

În conformitate cu art. 440 alin.(1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere argumentele prezentate de recurent și faptul că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Paladi Ștefan nu ridică probleme de drept și urmează a fi considerat, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Paladi Ștefan.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nicolae Craiu

Svetlana Filincova